

Norges Indskrifter med de ældre Runer.

Udgivne for

Det Norske Historiske Kildeskriftfond.

3die Bind.

Ved

Magnus Olsen.

3die Hefte,
Slutningshefte.

Christiania.

I Hovedkommission hos Jacob Dybwad.

A. W. Brøggers Bogtrykkeri A/S.

1924.

22. Opedal.

(Bd. I S. 295—310. II S. 558—561.)

Kritiske Bemærkninger hos Th. von Grienberger, Göttingische gelehrte Anzeigen 1906 Nr. 2 S. 104—108.

Otto von Friesen, Om runskriftens härkomst, Uppsala 1904, S. 44 Anm. 1 læser: *birg (i)nguboro* o. s. v. og oversætter: »hjælp Yngbora, min kära syster, mig Väg«. Med en mindre Modifikation følges denne Tolkning af Noreen, Altisl. Gramm. 4, 1923, S. 384: »Hilf, Yngbora, meine schwester, mir Vágr lieb«.

Erik Brate foreslaar privat (i Brev af 2. Sept. 1923) at læse: *birgǫgu* b[*ad-ek*] r[*zstan*], *swestar* (Vokativ) *minu, liubu mer wage*. »Gravro bad jag rista, min syster, kär för mig Vag«. Naar Søsterens Navn ikke forekommer i Indskriften, har dette efter Brate en Parallel i Einang-Indskriften. Runerne 9 og 11 opfatter han (med Bugge, Arkiv VIII S. 29 f.) som Forkortningstegn, og Uregelmæssigheden i Rune 8 b som Feilristning. »*birgǫgu* är ju annars okänt som kvinnonamn och behöver väl icke nödvändigt vara ett sådant. Jag har tänkt mig ordet som verbalsubst. til *bjarga*, som ju har åtskilliga betydelseskiftningar och Sigrdr. 33 har de döda till föremål (at *þú nám bjargir*), liksom det ock i kristen tid emellanåt brukas för *hjalpa* om Guds hjälp åt de avlidne, t. ex. Lilj. 907 *kup : biarhi : sial : hans +*. I Sigrdr. 33 kan ju icke vara fråga om »rädda till livet«, då liken redan äro döda, utan någon behandling måste avses, som giver dem gravens frid, och Gering Wb översätter helt enkelt »begraben«, vilken bemärkelse ordet med en bibetydelse av det för den avlidne välgörande i handlingen måste äga«. »Men mot min uppfattning kan ordets bildning anföras, då samme betydelse i ags. uttryckes genom *byrgen*, got. *-ōns*, och jag vågar därför icke yrka på att ha rätt«.

S. 305 Anm. 2. *kinþakuþo* Fyrunga er af Bugge læst anderledes i den i Tillæg til S. 287 nævnte Afhandling.

S. 306 L. 26 f. Glirsk (*iar*)*faigim* er opstaaet af *fo-sag-* (Chr. Sarauw, Irske studier, Kbh. 1900, S. 81 ff.). Denne Henviisning skylder jeg Prof. C. Marstrander.

S. 306 wage. Noreen, anf. St. gjengiver Navnet i oldnorsk (Dativ-)Form »**Váge* (vgl. ags. *Wézmund*; oder **Vage*, vgl. ahd. *Wago?*)«.

Da *wage*, forklaret som Dativ af en *a*-Stamme, ikke har kunnet identificeres med noget germansk Ord, har jeg tænkt mig den Mulighed, at Formen er opstaaet af **Wāgiē*, Dativ af en *ia*-Stamme **Wāgia-*; jfr. med Hensyn til Synkopen af *-i-wate* Strøm (se Bd. II S. 688 Anm. 1 og S. 709 f.). Mandsnavnet kan da oprindelig være Adjektivet **wāgia-*, oldn. *vægr* »villig til at helde [ved sin Vægt, Tyngde] snart til den ene snart til den anden Side (jvf. *vægja, vega*)« Fritzner (brugt om Vægtskaaler), videre til den ene Side: »ubetydelig, ringe« (Lex. poet.²), og til den anden Side, med det forstærkende *of-, ofvægr* »eftertrykkelig, kraftig i sin virken og optræden« (Lex. poet.²; *ofvægr* ogsaa: »let at veje, eftergivende« smst.); oldhøitysk *wāgi* (i *unwāgi*), middelhøitysk *wāge*, »mittelddeutsch« *wēge* »Übergewicht habend, mit Neigung nach einer Seite versehen, sich neigend *zuo*; nah, bevorstehend, wahrscheinlich; geneigt,

gewogen; vorteilhaft, gut, tüchtig« Schade, oht. *unwâgi*, mht. *unwæge* »vacuus totius ponderis; nicht überwiegend in Bezug auf Gewinn; unvorteilhaft, unangemessen; abgeneigt, nicht gewogen« Schade. Som man ser, kan dette Adjektiv paa forskjellig Maade bruges om Personer, saaledes at dets Anvendelse som (Tilnavn og) Mandsnavn maa synes ganske naturlig; jfr. Tilnavnet *gullvægr*, som af Lind, Personbinamn Sp. 125 opfattes som et »Dobbelttilnavn« (»den rige Vankelmodige«), men som vel snarere indeholder *vægr* med verbal Betydning (»som [op]veier«), med *gull* som logisk Objekt (anderledes, *gullveggr*, Finnur Jónsson Aarbøger 1907 S. 286).

S. 307 L. 19 ff. Den her antydede Oprindelse af Rune 9 og 11 (et »kantret« ǫ) følges af I. Lindquist, Galdrar (Göteborg 1923) S. 102, som sammenligner Runen med Rûne 7 (efter Lindquist en »kantret« d) paa Myklebostad-Stenen A. Th. v. Grienberger (anf. St.) opfatter Runen som Ligatur af *au*, med senere Lydværdi *ou*.

S. 310. I Incl. S. 214 sætter Bugge Opedal-Indskriften til Tiden omkring 600.